

Запасної планети у нас нема

(круглий стіл)

Мета заходу: нагадати молодому поколінню про важливість охорони навколишнього середовища для здоров'я і життя людини, сприяти вихованню шанобливого ставлення до Природи та її законів і формуванню раціональних потреб сучасної людини.

*«Коли висохне останнє дерево і помре
остання тварина, ви зрозумієте, що у
Всевишнього для вас немає іншої Землі»*

Б. Орлі.

Перший ведучий: Добрий день, дорогі друзі! Тема нашої сьогоднішньої зустрічі присвячена охороні навколишнього середовища і відзначена фразою «Запасної планети у нас нема». Чому підібрана саме ця назва? Про це ви дізнаєтесь з подальшої бесіди.

Другий ведучий: Земля – лише мала частинка Всесвіту, але з усіх відомих людині планет тільки на Землі є життя, яким невтомно опікується Матінка-Природа. Але останнім часом спостерігаються явища, які дають привід бити на сполох. Про це у віршованій формі сказала Юлія Весна:

Зупинися, людино, на мить
І відчуй, як планеті болять,
Як із серця крик вирина:
Зупинись, Земля в нас одна!
Як у серці тліє любов,
Щоб колись розгорітися знов.
Зупинися, людино, на мить
І відчуй, як планеті болять...

Перший ведучий: В епоху науково-технічної революції природа виявилася беззахисною перед людиною. Перегороджуються плотинами ріки, запускаються до космосу ракети, земну кору пронизують глибокі свердловини. Свідомо чи несвідомо людина втручається до ходу природних процесів, порушуючи природну рівновагу.

В результаті змінюється клімат, гинуть ріки, зникають тварини, рослини. Це лихо називається екологічною кризою.

Другий ведучий: В наш час інтенсивно розвивається наука «екологія». Її назва походить від грецьких слів «ойкос» – «дім» і «логос» – «наука». Люди різного віку і професій повинні мати уявлення про екологію і пам'ятати про нерозривний зв'язок між усіма організмами на Землі, про те, який величезний вплив має людина на природу і як важливо дбайливо ставитись до неї.

Перший ведучий: На початку двадцять першого століття людство повною мірою відчувало глобальну екологічну кризу, яка однозначно вказує на забрудненість нашої планети.

Присутнім пропонується обговорити причини та наслідки забруднення навколишнього середовища.

Другий ведучий: Швидкий зріст населення Землі отримав назву демографічного вибуху. Про це явище важко судити з України, де населення з 1992 року почало зменшуватись, і навіть з Західної Європи, де воно зростає дуже повільно, але його добре ілюструють дані демографічної статистики Китаю, Японії, Латинської Америки, деяких країн півдня Азії, де населення зростає велетенськими темпами.

Перший ведучий: На початку століття на Землі жили 1,5 млрд людей. В 1950 році, незважаючи на втрати у двох світових війнах, чисельність населення зросла до 2,5 млрд, а потім стала щорічно збільшуватись на 70–100 млн людей. У 1993 році чисельність населення Землі досягла 5,5 млрд людей, а у 2000 році становила понад 6 млрд.

Другий ведучий: Демографічний вибух супроводжувався вилученням у Землі величезних територій під житлові будинки і суспільні заклади, автомобільні та залізні дороги, аеропорти та пристані, посіви й пасовища. Сотнями квадратних кілометрів вирубувалися ліси. Під копитами багаточисленних стад степи перетворювалися на пустелі.

Перший ведучий: Одночасно з демографічним вибухом відбулася й науково-технічна революція. Людина опанувала ядерну енергію, ракетну техніку і вийшла у Космос. Вона винайшла комп'ютер, створила електронну техніку і промисловість

синтетичних матеріалів. Все це призвело до колосального збільшення споживання природних ресурсів.

Другий ведучий: Стали відомі цікаві факти стосовно нерозумного використання природних ресурсів. Оголосимо декотрі з них:

- Кожна шоста людина у світі живе у небезпечних для здоров'я умовах.
- 1,5 мільярда жителів Землі не мають постійного доступу до чистої питної води.
- Щороку людство втрачає 25 мільярдів тонн родючого ґрунту.
- Щорічно з обличчя Землі зникає 13 мільйонів гектарів лісу.

Перший ведучий: Подібні факти можна перелічувати ще довго. А вам пропонується обговорити ряд питань.

1. Як ви вважаєте, чи залежить від людей припинення такого колосального навантаження на природу? Що, на Вашу думку, для цього треба зробити?

Обговорення...

2. На вашу думку, які екологічні проблеми є у нашому краї? Ваші варіанти їх вирішення?

Обговорення...

3. Як ви розумієте слова німецького філософа Фрідріха Енгельса: «Не будемо захоплюватись нашими перемогами над природою. За кожную таку перемогу вона нам помститься».

Варіанти відповідей

4. Як ви розумієте слова письменника В. Астаф'єва: «Ми й зараз ще не можемо зрозуміти, що тварини, птахи, риби, рослини без нас проживуть. А ось нам без них не прожити навіть дня єдиного».

Варіанти відповідей

5. Нині встановлюють контейнери для роздільного збору сміття. Як ви вважаєте, чи це правильно? Чому?

Варіанти відповідей

Другий ведучий: Пальчикові батарейки містять різні важкі метали, які можуть зашкодити здоров'ю людини. Це цинк, марганець, кадмій, нікель, ртуть та інші. Після викидання батарейки корозують (їх металеве покриття руйнується) і важкі метали потрапляють до ґрунту і ґрунтових вод. З ґрунтових вод ці метали можуть потрапити

до рік та озер або в артезіанські води, що використовуються для питного водопостачання. Один з найнебезпечніших металів, ртуть, може потрапити до організму людини як безпосередньо з води, так і при вживанні харчових продуктів, виготовлених з отруєних рослин або тварин, оскільки цей метал має властивість накопичуватись у тканинах живих організмів.

Перший ведучий: Мобільні телефони, а також планшети та інші гаджети, комп'ютерні складові містять такі небезпечні речовини, як ртуть, миш'як та свинець. Люмінесцентні лампи, на відміну від світлодіодних ламп і ламп накаливання, також містять багато важких металів, особливо ртуті, те ж саме стосується і термометрів. Порожні та напівпорожні флакони з-під аерозолів (освіжувачів повітря, лаків для волосся, дезодорантів) можуть вибухнути при підвищеній температурі, від чого можуть постраждати люди та інші живі істоти, які перебувають недалеко від сміттєзвалища.

Другий ведучий: Які варіанти утилізації вищеперелічених предметів ви можете запропонувати?

Присутні обговорюють можливі варіанти.

Перший ведучий: Значна кількість важких металів потрапляє у повітря і ґрунт з викидів автомобілів. Особлива небезпека від цих викидів полягає в тому, що в них міститься сажа, яка сприяє глибокому проникненню важких металів до організму людини. Крім автотранспорту, джерелами надходження до навколишнього середовища важких металів слугують металургійні підприємства, ТЕЦ, АЕС, а також підприємства з виробництва добрив і цементу, оскільки усі ці об'єкти викидають велику кількість пилу та стічних вод, що є носіями багаточисленних частинок важких металів.

Другий ведучий: Ці метали є високотоксичними і радіоактивними, потрапляючи до організму людини, вони викликають так звані екологічні хвороби. Розглянемо декотрі з них.

Хвороба «мінімата» – хвороба людини і тварин, викликана сполуками ртуті. Ознаки цієї хвороби – нервово-паралітичні розлади, головний біль, параліч, слабкість, втрата зору, можливі смертельні випадки.

Хвороба «жовті діти» – виникла в результаті знищення міжконтинентальних балістичних ракет, що призвело до потрапляння в навколишнє середовище отруйних компонентів ракетного палива. Ці сполуки дуже токсичні.

«Чорнобильська хвороба» – 26 квітня 1986 року стався вибух на четвертому енергоблоці Чорнобильської АЕС. Постраждало 9 млн людей. У місцевого населення спостерігалися симптоми: головний біль, сухість у роті, збільшення лімфовузлів, онкологічні пухлини гортані і щитоподібної залози. Також в районах, які постраждали від аварії на Чорнобильській АЕС, підвищилася захворюваність серцево-судинної системи, почали виникати різні інфекції, значно знизилися показники народжуваності. Частота мутацій серед дітей збільшилася у 2,5 рази, аномалії зустрічалися у кожній п'ятій новонародженої дитини, приблизно третина дітей народжувалися з порушеннями психіки. Сліди Чорнобильської «події» в генному апараті людства, за свідченнями медиків, зникнуть лише через 40 поколінь.

Перший ведучий: Людині на добу необхідно 25 кг чистого повітря. Запилене, загазоване, задимлене повітря містить не тільки важкі метали, а ще й велику кількість мікробів, які викликають хвороби органів дихання: бронхіт, астму, туберкульоз, а також рак легенів – страшна хвороба, дуже часто невиліковна, яка призводить до народження хворих дітей (у дітей найчастіше виявляється розумова відсталість). Отруйні речовини, що містяться в такому повітрі, сприяють загостренню серцево-судинних захворювань. Крім того, під впливом деяких речовин, що потрапляють в повітря, руйнується озоновий шар Землі, який захищає все живе від надлишку ультрафіолетових променів. Озоновий шар знаходиться на висоті 20-25 км від поверхні Землі і захищає від сонячної радіації, тобто від сонячних променів, які у великій кількості згубно діють на живі організми. Велика кількість вуглекислого газу в повітрі веде до потепління клімату, що особливо відчувається в останні роки, підйому рівня Світового океану і часткового затоплення суші, зміщення природних зон. При руйнуванні озонового шару Землі збільшується доза ультрафіолетових променів, які сприяють розвитку раку шкіри, очних захворювань, які призводять до зниження зору. Низький вміст кисню і підвищений вміст вуглекислого газу в повітрі супроводжується підвищенням в організмі людини вмісту шкідливих речовин, що призводить до зниження імунітету.

Другий ведучий: Які варіанти зменшення впливу промислових забруднень на навколишнє середовище ви можете запропонувати?

Присутні обговорюють можливі варіанти

Перший ведучий: За одну добу місто з населенням 1 млн людей викидає 500 тис. т стічних вод, 2000 т сміття і сотні тон газоподібних речовин. Всі міста світу викидають щорічно в навколишнє середовище до 3 млрд т твердих промислових і побутових відходів і близько 1 млрд т різних аерозолів, понад 500 куб. км промислових і побутових стоків.

Другий ведучий: Заслуговує на увагу тема залишення сміття на Землі. Відомі деякі факти:

1. Час розкладання паперу – 2 роки.
2. Час розкладання консервної банки – 70 років.
3. Залишений на поверхні Землі поліетиленовий пакет буде лежати декілька століть. На Землі немає бактерій, які можуть його зруйнувати.
4. Уламки скла, скляних банок та пляшок здатні, наче міни, «спрацювати» навіть через 1000 років: під впливом сонячних променів уламок скла може зіграти роль лінзи і викликати пожежу. Крім того, бите скло може прорізати навіть взуття і травмувати ноги людини.

Перший ведучий: Сміття накопичилось так багато, що якщо його не переробляти, воно покриє усю планету. Не буває непотрібних речей, а буває мало фантазії! Повторне використання і переробка відслуживших речей і матеріалів може вестися у масштабах країни, міста і в кожному будинку і квартирі. У першому випадку потрібні спеціальні заводи, обладнання і капіталовкладення. А у другому – тільки бажання і вигадка людей.

Другий ведучий: Пропонуємо вам пофантазувати: пригадайте, які непотрібні речі є у вас вдома та запропонуйте варіанти їх вторинного застосування.

Обговорення можливих варіантів.

Перший ведучий: А тепер давайте уявимо деякі екологічні ситуації і подумасмо, як треба правильно чинити стосовно природи?

1. Ви відпочивали в лісі і побачили багаття, яке не згасло. Що ви будете робити і чому саме так, а не інакше?

Обговорення.

2. Якщо, гуляючи в лісі, ви побачили, що хтось залишив багато сміття, що ви можете зробити?

Обговорення.

3. Біля ріки знаходиться фабрика. Брудну воду з фабрики виливають у ріку. Що через це може трапитись? Які варіанти вирішення цієї проблеми ви можете запропонувати?

Обговорення.

4. Декотрі люди знічев'я вирізають на деревах свої імена. Чи це правильно? Чим можна допомогти пораненим деревам?

Обговорення.

5. Як ви розумієте слова французького письменника Антуана Сент-Екзюпері: «Встав вранці, привів себе в порядок, приведи в порядок свою планету»?

Варіанти відповідей.

6. Як ви розумієте слова П. Чайковського: «Природу потрібно берегти, як ми бережемо саме життя»?

Варіанти відповідей.

Другий ведучий: Двадцять перше століття. Яким воно буде для нас, жителів планети Земля? Це залежить від нас із вами. Настав час керуватись у всіх своїх вчинках правилами екологічного гуманізму. Основна його ідея: ми з вами – лише частка природи, космосу, законами і правилами якого ми повинні керуватись у повсякденному житті. Не владарювати над природою, а співпрацювати з нею, бути не царем природи, а її невід'ємною часткою.

Перший ведучий:

Які ми різні – жовті, білі, чорні,
Із буйним чубом чи побриті...
Християни, іудеї, правовірні –
Нам на одній планеті жити!
Усі однаково ми плачем, сміємося,
Усім потрібен кисень і вода.
Поляк, іспанець, українець – зберемося!

Збережемо планету – бо вона одна!

Другий ведучий:

Бо в нас на всіх одна Земля,
Краса Землі така велика сила,
Що надихає, радість нам дає,
Легкі і надзвичайно дужі крила.
В красі і щастя, і натхнення є.
Вона облагороджує людину
І поїть душу, наче джерело.
Таку в природі створює світлину,
Щоб нам приємно й радісно було.
І нам потрібно щиро це любити
Та берегти і ріки, і поля.
В гармонії із цілим світом жити,
Бо в нас на всіх одна, одна Земля.

Н. Красоткіна